

ТЕХНОЛОГИЯИ КОРКАРДИ ИТТИЛООТИ АДАДӢ

Ҷадвалҳо. Ҳангоми кор бо иттилооти омехтаи матнию ададӣ истифодабарии ҷадвалҳо муфид мебошад. Агар иттилоот дар шакли матн пешниҳод гардида бошад, пас аз он чудо карда гирифтани муқоисаи бузургихову қиматҳои ададҳо мураккаб мешавад. Бинобар ҳамин ҳам дар бисёр мавридҳо барои бо осони дастрас намудани иттилоот аз ҷадвалҳо истифода мебаранд. Масалан, тақвими сол, журнали синфӣ, ҷадвали дарсҳо, ҷадвали зангҳои дарс, рӯйхатҳои аълохонон, рӯйхати чорабиниҳои мактаб, рӯйхатҳои навбатдорӣ дар синф ва ғайра мисолҳои истифодабарии ҷадвалҳо шуда метавонанд.

Ҷадвал гуфта тарзи махсуси пешниҳодкунии додаҳо ро тавассути сатру сутунҳо меноманд, ки дар буриши онҳо катакҳо ҳосил шудаанд.

Дар катакҳои ҷадвал одатан иттилооти ихтиёро ҷойгир намудан мумкин аст, масалан матн, адад, расм, графика, формула ва ғайра. Ҷадвалҳоро маъмулан ҳангоми пешниҳодкунии иттилооти рақамӣ дар ҳисобу китобҳо, феҳрастҳои баҳогузори, феҳрасти мӯзди маош, ҳисоботҳои оморӣ ва ғайра мушоҳида намудан мумкин аст. Агар бо ягон усул ҷадвали маъмулӣ ба компютер дохил кардашуда истифода шаванд пас онро ҷадвали электронӣ мегӯянд. Агар дар ҷадвалҳои маъмулӣ ҳисобу китоби додаҳо дастӣ иҷро шаванд, пас дар ҷадвалҳои, ки тавассути компютер сохта мешаванд иҷрошавии ҳисоббарориҳо ба таври худкор анҷом дода мешавад. Барои сохтан ва истифодабарии ҷадвалҳои синфи махсуси барномаҳо мавҷуд аст, ки онҳоро *протсессорҳои ҷадвалӣ* мегӯянд.

Варианти компютери ҷадвалҳои маъмулиро (анъанавиро) ҷадвалҳои электронӣ меноманд.

Маҷмӯи барномаҳои таҳиясозӣ ва коркарди ҷадвалҳои электронӣ пешбинишударо протсессорҳои ҷадвалӣ меноманд.

Таърихи пайдоиши ҷадвалҳои электронӣ. Таърихи ҷадвалҳои электрониро зухуроти протсессори ҷадвалҳои электронии VisiCalc замин гузошт. Барномаи VisiCalc аз тарафи Ден Бринклин ва Боб Френкстон соли 1978 сохта шуд. Ҳанӯз дар ҷойҳои қорӣ аксарияти қорамандон дар бораи компютерҳои фардӣ маълумоти зарурӣ надоштанд. VisiCalc барои компютерҳои фардии Apple II сохта шуд ва асоси ҷадвалҳои электрониро замина гузошт. Акнун сохтор ва тарзи ҷойгиршавии сатру сутунҳои ҷадвалҳоро дар барномаҳои мухталифи ҷадвалҳои электронӣ мушоҳида намудан мумкин аст. Ширкатҳо ин барномаро барои ҳисоббарориҳо, банақшагирии чорабиниҳои

молиявӣ, худкорсозии раванди ҳисобу китоби молиявӣ истифода мебарданд.

Воситаҳои электрони ҳисоббарор. Яке аз мақсадҳои асосии созандагони аввалин мошинҳои электрони ҳисоббарор ихтирои чунон таҷҳизоте буд, ки бо сарфи ками қувваи ҷисмонӣ ақлонӣ ҳисоббарориҳои дилгиркунанда ва мураккабро иҷро намоянд. Ҳоло, дар рӯзгори мо, компьютерҳои замонавӣ метавонанд ҳисоббарориҳои мураккабтаринро бо ҳаҷми хеле калони додашудаҳо ва суръати бениҳоят баланд иҷро намоянд. Барои ҳисоббарориҳои начандон душвор бошад, аз *программа-калькулятор*ҳо истифода мебаранд, ки онҳо аз рӯи намуди экранӣ ва вазифаҳои ба калькуляторҳои муқаррарӣ хеле монанданд. Калькуляторҳои электронӣ дар ҳама СО мавҷуданд. Масалан, KCalc дар Linux ва Calculator дар MS Windows аз қабилӣ чунин программаҳо ба шумор мераванд.

Дар қатори дигар воситаҳои ҳисоббарорӣ дар ҳалли масъалаҳои ҳаёти *ҷадвалҳои электронӣ* (ҶЭ) ба таври васеъ тадбиқ карда мешаванд. ҶЭ дар фаъолияти иқтисодчиҳо, менечерҳо, математикҳо, муҳандисон ва дигар мутахассисон ба асбоби ҳамаҷуза табдил ёфтаанд. Онҳо имконият медиҳанд, ки заҳмати душвори ҳисоббарориҳои такроршаванда тавассути формулаҳои якхела, худкор гардонида шаванд. ҶЭ функцияҳои гуногунро дар бар мегиранд, ки онҳо дар ҳалли масъалаҳои ҳуҷҷатгузорӣ, иқтисодӣ, математикӣ, оморӣ ва ғайра истифода мешаванд. Яке аз программаҳои маъмултарини синфи ҷадвалҳои электронӣ Microsoft Excel ба шумор меравад. Камбудии асосии ин программа ба мисли СО Windows аз он иборат аст, ки вай програмаи хусусӣ буда, озодона паҳн карда намешавад. Програмаи дигари хеле машҳур ва илова бар он бепулу озодасос - OpenOffice Calc аст, ки аз рӯи имкониятҳои аз MS Excel ягон монданӣ надорад.

Ҳар ду программа низ хеле осон ҳисоббарориҳои ҷадвалиро иҷро, натиҷаҳо таҳлил, иттилооти базаи додашудаҳо танзим ва натиҷаҳо дар шакли диаграммаҳо инъикос менамоянд. Онҳо бо маҷмӯи васеи функцияҳои математикӣ ва молиявӣ муҷаҳҳаз гардонида шуда, параметрҳои ҳисобкуниҳои мураккабро худкор интихоб мекунанд.